

1865-06-02

AFSENDER

J. C. Jacobsen

MODTAGER

Carl Jacobsen

FAKTA

Type:
Letter

Sprog:
Dansk

Afsendersted:
Paris

Arkivplacering:
Uden FA nummer: Kasse F3,1

Keywords:
Rejsebrev, fædrelandskærlighed,
idealer, målsætning, opdragelse,
rejsebrev

SUMMARY

J. C. Jacobsen udtrykker bekymring for Carls reaktion på det sidste brev fra Bruxelles, hvori J. C. Jacobsen beskrev et voldsomt tordenvejr med kraftige lyn. Han fortæller om sine idealer og målsætning med hensyn til Carl. Planerne med Kogsbølle omtales også. J. C. omtaler endvidere sin egen karriere. Det er i dette brev, at J. C. Jacobsen understreger betydningen af at studere kemi og naturvidenskab.

TRANSSKRIFTION

Paris d 2 Juni 1865

Kjære Carl!

Uagtet dette Brev efter Bestemmelsen først skal afgaae paa Mandag eller Tirsdag, kan jeg dog ikke lade være at benytte det første ledige Øieblik til at begynde et Svar paa det Brev, jeg modtog fra Dig igaaer. Det gjør mig ondt at see, at jeg, uden Nødvendighed, har gjort Dig urolig, thi dertil er der aldeles ingen Grund, i alfald ikke mere end til enhver anden Tid, thi Ingen ved jo hvilket Øieblik vor Herre vil kalde Een til sig.- Denne sidste Betragtning er naturligviis ofte opstaaet hos mig og jeg har ofte foresat mig, at jeg enten mundtlig eller skriftlig vilde tale med Dig om den Fremgangsmaade, Du burde følge naar jeg blev bortkaldt, men Fortsætted er ikke kommet til Udførelse - ikke fordi jeg "ugjerne" dvæler ved Sligt - men fordi slige Gjenstande ikke høre til Hverdagstale, men kræve en speciel Anledning for at blive behandlet alvorligt og udførligt med Eftertanke. En saadan Anledning var ganske vist en Bortfjernelse fra Hjemmet paa længere Tid som nærværende, og da paa hiin Aften i Brüssel det ene Lyn efter det andet knitrede over mit Hoved og blændede mine Øine, kom jeg - skjøndt jeg som Du veed ikke har den mindste Frygt for Lynild - uvilkaarlig til at tænke paa den Mulighed, at en af disse Straaler traf mig, og jeg kunde da ikke andet end undre mig over, at jeg ikke før min Afreise havde talt med Dig om et saadant Tilfældes Konsequentser. Denne Forsømmelse besluttede jeg paa staaende Fod at oprette. Dette, og intet Andet, var Anledningen til at jeg begyndte Brevet som jeg jorde, men jeg indsaae snart, at Behandlingen af et saadant

Emne krævede længere Tid og Overveielse, end jeg i hiint Øieblik kunde anvende og jeg indskrænkede mig derfor til at opfordre Dig

til ogsaa at tænke derover for saaledes aaaaat være bedre forberedt paa denne Sags senere Drøftelse. - Det er mig kjært at see, at Du har fulgt Opfordringen og jeg vil nu benytte den Anledning, Dit Brev giver, til at gjenoptage Traaden.-

Mit Hovedformaal med den Uddannelse jeg har søgt at give og forskaffe Dig, har været 1) at lægge en solid Grundvold for Din alsidige, aandelige Udvikling som Menneske; 2) at forskaffe Dig en Dannelse, der kunde sikkre Dig en anseet Stilling i Samfundet og sætte Dig istand til at høste Udbytte for Din indre Udvikling af selskabeligt Samliv med dannede og aandrige Menneske og 3) at sætte Dig istand til som Brygger at udfolde en Virksomhed der kan blive tilfredsstillende for Dig som Mand og Borger og give Dit Liv et fyldigt Indhold og som kan blive til Gavn og Ære for Dit Fædreland.- Hvad jeg her har sagt har Du vist ofte hørt af min Mund, men jeg vil dog her gjentage det i sammentrængt Form. Jeg troer ikke, at der er nogen uoverensstemmelse mellem Din Egen Opfattelse af Dit Formaal og den jeg her har fremsat.- Men jeg lægger maaske større Vægt paa den fulde Opnaaelse deraf, end Du, fordi jeg i mit Liv ofte, ja, stadigt har savnet Realisationen af dette Ønske hos mig selv.- Naar Du derfor siger, at hvis jeg faldt bort, vilde Du strax kaste dig ind i det Practiske og overlade Fortsættelsen af den theoretiske Dannelse til en senere Tid, da maa jeg svare: det skal Du ikke gjøre, dersom det ikke er absolut nødvendigt, hvad jeg ikke troer det er. Jeg antager nemlig at Kogsbølle baade for sin egen Skyld og af Hengivenhed for mig og min Familie gjerne vilde vedblive i sin nuværende Stilling eller rettere i en betydeligere

Stilling: som Bestyrer af Carlsberg i nogle Aar, indtil Du var færdig med Dine Studier og derefter havde sat Dig ind i selve Bryggeriet, ja, om muligt endnu yderligere uddannet Dig ved nogen Tids Ophold et Efteraar, Vinter og Foraar - i Syd-tydskland (Wien, München, Stuttgart og et Sted ved Rhinen.). -

Det er en Selvfølge at Kogsbølle i en saadan Stilling maatte have en høiere Gage f. Ex. 24 Skilling af hver Tønde Øl, der blev solgt og at han maatte have en "Inspecteur" under sig til Medhjælper, der maatte maaske ogsaa bygges eller indrettes en Bolig til en saadan, men det kan Alt meget godt overkommes. Hvis han forlangte det, var der heller ikke Noget iveien for at optage ham som Associe eller Compagnon. Hovedsagen er at beholde ham, thi han er nu saa dygtig i dette Fag, at Du skal bruge lang Tid for at opnaa hans

practiske Færdighed og sjældne Omsigt og ualmindelige Evne til at styre Folkene, osv. Jeg har sagt Dig - aldeles privat - at jeg har isinde at hjælpe ham i en Vei naar Tidens Fylde kommer.- Det samme vil jeg bestemt raade Dig og Din Moder at love ham, naar han vil blive paa Carlsberg under forbedrede Forhold indtil Du er fuldkommen istand til at undvære ham.- Naar den Tid kommer, maa Du naturligviis have en Medhjælper (Inspecteur) men der er er jo nu ikke saa Faa, at vælge imellem, blandt mine Elever som nok ville være villige til at overtage denne Post paa de Betingelser Kogsbølle nu har.- Skulde Kogsbølle af en eller anden Grund (han kan jo døe eller blive svagelig, osv) ikke kunne paatage sig den omtalte Bestyrelse for saa lang Tid, er der en blandt mine tidligere Elever, som jeg, næst efter Kogsbølle, med fuld Tillid vilde overdrage denne Bestyrelse, nemlig: Th.

Schiøtz i Odense.- Han er nu engageret som en Slags Compagnon med de Folk der have anlagt Bryggeriet i Odense, men det vilde ikke være vanskeligt at byde ham meget bedre Betingelser, end han nu har og føiedes dertil Udsigt til at hjælpe ham i selvstændig Stilling efter nogle Aar, antager jeg, at han maatte kunde vindes.- Vogelius er jo nu bundet til sit eget Bryggeri , og kan ikke overkomme mere, men som Raadgiver og Curator kan han, og vil sikkerlig ogsaa beredvilligt yde værdifuld Bistand.

"Men, maa jeg nu høre Motiverne til dette Raad", hører jeg dig sige. Du skal strax faa dem.- Du maa ikke opfatte den Opgave, du vil faae at løse, som analog med min, eller som ligesaa let, thi jeg har været meget begunstiget af Lykken, om jeg end, jeg siger det med berettiget Selvfølelse, har arbeidet med Anstrengelse og Udholdenhed for at gjøre mig værdig dertil.- Jeg tilegnede mig Andres (Baiernes) Erfaringer og bragte dem netop i det rette Øieblik til Anvendelse hjemme, og jeg havde heldigviis faaet saamange Kundskaber og saamegen Indsigt, at jeg nogenlunde kunde forstaae hvad det kom an paa i alfald bedre end de fleste Bryggere i Tydskland og bedre end alle i Danmark. - Men Verden bliver ikke staaende stille, Kundskaberne udbrede sig Indsigten tiltager overalt. Mange af Baiernes overleverede Fundamentalsætninger omtvistet; det er vist at de ikke ere ubetinget rigtige; Metamorphoserne ved Maltningen, Mæskningen, Gjæringen ere bevisligt ikke saa simple, som man forhen antog; der optræde forskjellige Stoffer og Stofforandringer, som man ikke

tidligere har drømt om, men som man maa kjende, naar man skal forklare sig de Phænomenener man seer og naar man med klar Bevidsthed skal styre Operationernes Gang og ikke som de raae Empirikere famle sig frem i blinde indtil man slumper til at træffe det Rette.

Denne, Nutidens og den nærmeste Fremtids, Opgave for Bryggere, ligger over mine Evner, thi jeg var ikke saa heldig at faae mit Ønske opfyldt, at gennemgaae et fuldstændigt Kursus paa den Polytechniske Anstalt og blive en grundig Chemiker og Physiker. Derfor er jeg nu stærkt paa Vei til at blive overfløiet som rationel Brygger, ja er det maaske allerede - ganske vist ikke i Danmark, men i Europa -. Den, der besidder de grundigste Indsigter i Chemie og Hjælpevidenskaber i Forbindelse med den fornødne practiske Færdighed og Indsigt, han vil være Europas første Brygger i den kommende Generation.- Dette maa være Dit Maa, ellers synker Du snart ned i de med Rette ringeagtede Empirikeres Klasse, som jeg om ikke lang Tid vil tilhøre, hvis Du ikke forinden kan tage mig under Armen og holde mig oven Vande.- Jeg kan da undskylde mig med, at det ikke var min Skyld, at jeg ikke kom videre (skjøndt det mindre var klar Forudseenhed end dunkel Anelse og levende Ærgjerrighed der fødte mit brændende Ønske efter Kundskab) og jeg kan til Nød trøste mig med, at jeg dog har udrettet noget, at jeg har gjort en ret respectabel Begyndelse; men Du -?

Derfor lægger jeg Dig gjentagende indstændig paa Hjerte: afbryd ikke Dine Studier, i hvert Fald ikke Chemie (specielt organisk Chemie og organisk Analyse) og Physik, men driv dem med fordoblet Iver. Bryd dig ikke om pecuniære Ofre - deri vil Din Moder ogsaa være enig - for at Du kan have Tid og Ro til ganske at ofre dig til at fuldende din theoretiske Uddannelse. Dette vil ogsaa i pecuniær Henseende rigeligt lønne sig, ja, sandsynligviis være Betingelsen for materiel Lykke og i hvert Fald være Betingelsen for den Lykke i Din Manddom og Alderdom, at kunne see tilbage paa Din Virksomhed som Borger i Samfundet med den Bevidsthed at Dit Liv ikke har været uden Frugt og uden Hæder.

Der er meget mere, jeg kunde have at sige Dig, for det Tilfælde, at jeg pludselig blev bort bortkaldt * Jeg kommer maaske senere tilbage derpaa, for fuldstændig at oprette hvad jeg virkelig har forsømt- men jeg har nu tænkt og skrevet saalænge under denne

Forudsætning at jeg, oprigtigt talt, føler Trang til at tænke og tale lidt i Virkelighedens Sfære. Det er maaskee heller ikke afveien, for at Du ikke skal blive forknyt eller urolig over denne lange Tale om den "mulige Død", at Du faaer at see, at jeg ikke mærker til nogen "truende Mistelten", men tværtimod tænker paa et virksomt Liv.- Jeg vil da sige Dig, at jeg er ivrigt beskæftiget med Planer til Forandringer i Bryggeriet paa Carlsberg, der i det Væsentlige gaaer ud paa (tildeels benyttende hvad jeg har seeet) at indrette det til Kogning med Damp, ikke alene i Mæskekjedlen og maaskee Urtkjedlen, men ogsaa i Mæskekarret, som derfor maa konstrueres af stærke Jernplader, dobbelt i Bunden og et Stykke op paa Siden, for bedre at kunne koge den tykke Mæskning i selve Karret og hælde den tynde Deel, hvori Diastasen er opløst, udenfor i en lavere Temperatur, som ikke ødelægger Diastasen før Sukker og Dextrindannelsen har naaet det indbyrdes Forhold, som man til den bestemte Ølsort finder hensigtsmæssigst. I Forbindelse hermed staar den Plan, der desværre er vanskelig at realisere i den nuværende Bygning, at indføre en langsommere og fuldstændigere Maltning i c 8 Dage m.m. - Jeg har faaet megen Gavn af flere Samtaler med Bourgeois (Redacturen af Journal des Brasseurs) og vil søge hyppigere Omgang med ham, naar jeg kommer her tilbage. Jeg har set paa forskellige Apparater hvoraf jeg vistnok senere bestiller og køber adskillige.- Disse Planer maa Du gjerne fortælle derhjemme, men naturligviis ikke den første, alvorlige Deel af Brevet, der i høi Grad vilde ængste Din Moder.- Og nu, Lev vel! Kjære Carl! Gud bevare Dig! Skriv mig frit Din Mening, hvis der er Noget i min Raad, Du ikke kan erkjende Rigtigheden af.

Din hengivne Fader J. C. Jacobsen.

P. S. Jeg skal hilse dig venligt fra Haxthausen; han er yderst forekommende. Har du talt med Maler Bloch? .-Rider Du med Lørup?"

J. C. JACOBSENS ARKIV
CARLSBERGFONDET

C.M.
Kjærligst: Oberst. - Jeg er mig meget glad at se at du
jeg har end de Sæd, der som enhver bejgeret, men det vilde ikke
nuens mest vellyst at høje som meget bedre behageligt, end som
en far og færdig det vilde det at fulge som i faldet
Nærlig efter nogle Aar, antager jeg, at som maatte kunne
minder. - Vagtelius er jo en temmelig lidt sigt bejgeret, og
den ikke anerkendes mere, men som Sæd og Sæd
som som, og vil vistnok af som bekræftet sig mestfuldt bekrædet.

Men, saa jeg en som ^{de} Mønstret det vilde Sæd, som jeg vil
sig. Du har som som som. - Du er ikke opfaldt den Opgave,
du vil som at som, som som og min, eller som siges det,
at jeg som som meget bejgeret af sig selv, som jeg end, jeg
siges at med bekræftet bekræftet, som som med den bekræftet
og bekræftet som at siges mig mest bekræftet. - Jeg vilde
mig bekræftet bekræftet bekræftet og bekræftet den end; det
vilde siges det bekræftet bekræftet, og jeg som siges
som som som bekræftet og bekræftet bekræftet at sig
bekræftet bekræftet som at som som, ialfald bekræftet end de Sæd
bekræftet: Endvidere siges alle i Sæd. - Men Mønstret
bekræftet bekræftet bekræftet, bekræftet bekræftet sig og bekræftet
bekræftet som. - Mange af bekræftet bekræftet bekræftet
bekræftet bekræftet; det er vist at de ikke som i bekræftet siges;
Mønstret bekræftet bekræftet, bekræftet bekræftet bekræftet som
bekræftet bekræftet som som, som som som som, der og bekræftet
bekræftet bekræftet bekræftet og bekræftet bekræftet, som som bekræftet bekræftet
bekræftet om, men som som som Sæd, som som som bekræftet
sig de bekræftet som som og som som end bekræftet bekræftet
bekræftet bekræftet bekræftet og bekræftet som de som bekræftet
bekræftet sig som: Alene i det som som bekræftet det at bekræftet det Sæd.

265
b
(17) Lørdag
Læmme, bestående af den uunvorte Samfund, Opgave for Læggere,
Læggere med mine Læmme, thi jeg var ikke saa faldet at gøre mit
flotte og faldt, at gjennemgaae at faldt hændigt Læmme som den vel;
bestående Bestalt og alle an gængse Samfund og flid. Desfor
er jeg nu faldt som thi, til at alle an gængse som national
Læggere, ja, er det man kan alle an gængse - ganske selv ikke; Ja, man kan
men; Europa - . Men, der bestående de gængse flid og
Spis og faldt hændigt; Læmme med den faldt hændigt
Læmme og Læmme, som mit mere Læmme faldt Læggere; den
Læmme Læmme - . Læmme man man dit Maal, alle an
faldt Læmme med; de med Læmme an gængse faldt hændigt
Læmme, som jeg nu ikke lang Tid mit Læmme som den ikke faldt hændigt
den Læmme mit Læmme Læmme og faldt mit man Læmme. - Jeg Læmme
de mit Læmme mit, at jeg dit ikke was mit flid, at jeg de Læmme
mit Læmme Læmme mit Læmme Læmme mit Læmme Læmme og
Læmme Læmme Læmme die faldt mit Læmme Læmme, alle an Læmme
og jeg Læmme dit Læmme mit, at jeg Læmme Læmme Læmme,
at jeg Læmme Læmme an mit Læmme Læmme; man die - ?
Læmme Læmme jeg die gængse mit Læmme Læmme; alle an
Læmme die Læmme, i faldt Læmme Læmme Læmme Læmme Læmme
og gængse Læmme Læmme Læmme, man die Læmme mit faldt hændigt Læmme.
Læmme die Læmme an gængse Læmme - . Læmme mit die Læmme Læmme
man Læmme - Læmme die Læmme Læmme Læmme Læmme Læmme die
Læmme Læmme Læmme. Læmme mit Læmme; gængse Læmme Læmme
Læmme Læmme Læmme, ja, faldt hændigt man Læmme Læmme Læmme
Læmme Læmme Læmme og; faldt Læmme man Læmme Læmme Læmme
die Læmme Læmme Læmme, at Læmme Læmme Læmme Læmme die
Læmme Læmme Læmme Læmme Læmme Læmme Læmme, at Læmme
Læmme Læmme Læmme Læmme Læmme Læmme Læmme Læmme Læmme Læmme.

